

به نام خدا

فارسی سوم ابتدایی

کتاب کار و آزمون

مؤلف:

فاطمه آزاد مهر

مجموعه کتاب‌های کمک آموزشی سیاهرود

سرشناسه : آزادمهر، فاطمه، ۱۳۵۸-
 عنوان و نام پدیدآور : فارسی سوم ابتدایی - کتاب کار و آزمون
 مشخصات نشر : تهران: انتشارات سیاهرود، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۱۰۴ ص.: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی)، نمودار
 (بخشی رنگی)؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۱۷-۰۲-۱
 وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر
 یادداشت : این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
 یادداشت : کتابنامه
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۶۱۷۳۹۸

مجموعه کتاب‌های کمک آموزشی سیاهرود
 فارسی سوم دبستان - کتاب کار و آزمون

ناشر : انتشارات سیاهرود.
 مؤلف : فاطمه آزادمهر.
 تیراژ : ۲۰۰۰ نسخه.
 تاریخ نشر : چاپ اول تابستان ۱۳۹۳.
 مدیر اجرایی : رحمان تقوی ساروکلایی.
 گرافیک : گروه هنری سیاهرود.
 لیتوگرافی و چاپ : فرابین.
 قطع : رحلی و ۱۰۴ صفحه.
 آدرس دفتر مرکزی و فروش : تهران / میدان انقلاب / ابتدای کارگر جنوبی /
 کوچه‌ی رشتچی / پلاک ۷ / واحد ۸
 ارتباط با ما : ۶۶۹۰۶۷۸۶ / ۶۶۹۰۶۷۴۹
siahroudpub.ir
siahroud@gmail.com
 قیمت : ۱۱۰۰۰ تومان.

کلیه‌ی حقوق این اثر (چاپ و اقتباس) برای انتشارات سیاهرود است و هیچ شخص
 حقیقی و حقوقی‌ای حق چاپ و انتشار و یا کپی بخشهایی از این کتاب را به هر
 صورت ندارد.

مزیت باسوادان بر بی‌سوادان همانند برتری زندگان بر مردگان است. (ارسطو)

از زمان پیدایش نظام آموزشی در ایران، از مکتب‌خانه گرفته تا کلاس‌های درس جدید، هماره یک چیز هدف کار بود: تربیت. و البته نمی‌توان از آگاهی‌گذشت؛ و این، چیزی است که انسان پیوسته در پی آن بوده و خصلتی است که او را از سایر موجودات جدا می‌سازد. این خصلت نتیجه‌ی چیزی نیست جز مغز انسان که قدرتی افسانه‌ای به او می‌دهد و توان پردازش ریزترین تا بزرگ‌ترین مسائل را برای او ممکن می‌سازد. مغز با تمام توانایی‌های‌اش است که انسان را انسان ساخته و او را در درازنای تاریخ به اینجایی که هست رسانده و نظام‌هایی را ترتیب داده تا انسان از رهگذر آن به تکاملی برسد که تا به حال رسیده. چنین انسانی با این موهبت الهی، همیشه در صدد دسته‌بندی امور و نظم‌بخشی پیرامون خود بوده و هست. این شد که روز و شب را، خوراک را، پوشاک را، رفتار را، کردار را، اخلاق و سایر امور را دسته‌بندی کرد و نظام بخشید؛ از جمله آموزش را. چرا؟ چون دنیایی که انسان با آن روبه‌رو بوده و هست مدام در حال تبدیل و تبدل است؛ پس چرا او در فکر یافتن راهی برای رویارویی با این تغییر و بهره‌برداری بهینه از آن نباشد!

باری، با این اوصاف می‌توانیم تغییر را هم از ضروریات انسان بدانیم؛ و به یقین هماهنگی و سازگاری با این تغییر را هم جزو ویژگی‌های او قلمداد کنیم. و در این میان نظام‌های وابسته به این انسان دائماً در حال تغییر هم بوده و به تغییر نهاد تا بتواند نیازهای جدید او را پوشش دهد. از جمله‌ی این نظام‌ها، نظام آموزش است که چهره‌ها عوض کرد و به ضرورت دوره‌ها و متناسب با انسان‌ها و فرهنگ آن‌ها دگرگون شد؛ که اگر نشود بی‌تردید از تأثیر می‌افتد. و قرع‌ی این فال به نام کیست که تغییر را بیاموزد و بیاموزاند؟ جز معلم.

به همت کارساز بنده‌نواز و تلاش گروه مؤلفان، اولین مجموعه از کتاب‌های کمک‌آموزشی «سیاه‌رود» در دو بخش کتاب کار (فارسی، ریاضی و علوم) و کتاب آزمون ریاضی افتخار نشر یافت و به زیور طبع آراسته شد. کوشش ما این بود تا همگام با نیازهای جدید آموزشی و همراستا با تغییرات جدید کتاب‌های درسی، مجموعه‌ای در دسترس دانش‌آموزان آینده‌ساز ایران مرز و بوم قرار گیرد که بتواند فارغ از قیل و قال مدرسه، اندیشه‌ی خلاق را در آن‌ها به تحرک وادارد و به آن‌ها اجازه دهد قوه‌ی ادراک را تقویت کنند؛ و البته همیار آموزگاران شریف هم باشد.

بر این اساس از چندی پیش و با دعوت از معلمان زبده و کاردان، کتاب‌ها رصد شد و ساختاری تدوین گردید تا از رهگذر آن بتوان متناسب با توانایی دانش‌آموزان، کتاب‌هایی برای پوشش هر چهار سطح آموزشی تألیف شود. از این رو، در تمام کتاب‌ها می‌توانید فعالیت‌ها، تمرین‌ها و پرسش‌هایی برای سطوح مختلف ببابید و دغدغه‌ی ناده گرفتن گروهی از دانش‌آموزان را از سر برهانید. باری، هر که باشیم، انسانیم و لاجرم متفاوت. هر که باشیم انسانیم و کنج‌گاو؛ و در تکاپوی دانستن. و این همان چیزی است که ما را بر آن می‌دارد تا در سیل انبوهی از کتاب‌های موجود متاعی ارائه کنیم که متفاوت باشد و محرک. نو باشد اما اصیل. امید که محقق شده‌باشد. هدف ما این نیست که در همین نقطه متوقف بمانیم. گروه مؤلفین، مجموعه‌ای از کتاب‌ها با محوریت مطالعه‌ی آزاد و تفکر خلاق را نیز در دست تألیف و ترجمه دارد که به امید حق، عن‌قرب در اختیار شما خواهد بود. و در پایان شکرانه‌ی این نعمت را به درگاه خدای به جای می‌آوریم و از او در ادامه‌ی راه مدد می‌جوییم که:

که دراز است ره مقصد و من نوسفرم

همتم بدرقه‌ی راه کن ای طایر قدس

به امید روزگاری بهروز

محسن نویخت

مدیر انتشارات سیاه‌رود

تابستان ۱۳۹۳

به نام حق که رحمن و رحیم است / خریدار دل و عقل سلیم است

نقطه‌ی عطف تمنای یادگیری، تغییر است. در کشور عزیز ما ایران نیز تغییرات اساسی و قابل مشاهده‌ای با استقرار نظام ۳-۳-۶ در صحنه‌ی آموزش و پرورش رخ داده است. محتوای کتب درسی با توجه به نیازهای دانش آموزان، توسط متخصصان و کارشناسان آموزشی در حال برنامه‌ریزی و تغییر است. در این تغییر «یادگیری، تدریس، ارزشیابی و بازنگری» در برنامه‌های درسی کاملاً متحول شده است و همه جا دانش آموز به عنوان محور و کانون کسب مهارت‌های پایه، تفکر عملکردی و خودیادگیری قرار گرفته است و نظام آموزشی با کارشناسانش بستری پویا و خودشکوفا را برای او به ارمغان آورده است.

ما جمعی از معلمین و علاقه‌مندان مشتاق در امر آموزش به دعوت انتشارات «سیاه‌رود» برآن شدیم تا با استفاده از تجارب و آموخته‌های خود و متناسب با رویکردهای کیفی - کمی به تألیف مجموعه کمک آموزشی در دوره‌ی ابتدایی پردازیم و از این جهت با افق روشن تغییرات مثبت پرورش آینده‌سازان میهن عزیزمان همگام باشیم. انتشارات سیاه‌رود هم در همراهی با رویکرد جدید در زمینه‌ی کتب کمک آموزشی پس از بررسی و نیازسنجی در سطح مدارس شهر تهران و شهرستان‌های استان تهران و با استفاده از نظرات آموزگاران و حتی والدین در مناطق مختلف آموزش و پرورش طرح چنین کاری را پی ریخت. ما مدعی تفاوت هستیم؛ هم توجه به تفاوت‌های فردی دانش آموزان و هم ارائه‌ی کتابی متفاوت که نمود آن در ساختار کتاب و ارائه‌ی تمرین‌های متنوع و آزمون‌ها قابل مشاهده است. ویژگی‌های کلی مجموعه کتاب‌های فارسی سیاه‌رود بدین قرارند:

- ۱- با توجه به حساسیت ویژه والدین به وضعیت درسی فرزندان خود و نیز میزان فعالیت و درگیری اولیاء در تأمین معاش و بالطبع کمبود وقت کافی و عدم فرصت مناسب در جهت صرف وقت و بذل توجه به آموزش و رفع مشکلات درسی فرزندان خود، ضرورت تألیف کتبی که بتوانند این محدودیت را برطرف نمایند نمایان می‌گردد.

- ۲- نکته‌ی دیگری که در تألیف مجموعه‌ی حاضر منظور گردیده، بسط و گسترش مطالبی است که به جهت محدودیت کتب درسی، کمبود وقت کلاس و دیگر عوامل پرداخت مشروح و مفصل به آن‌ها عملاً مقدور نمی‌باشد.

- ۳- از آنجا که بیشتر اولیای دانش آموزان تعلیم‌یافته‌ی نظام قدیم آموزشی هستند و با رویکردهای جدید آموزشی آشنایی کمتری دارند؛ مجموعه کتب حاضر، ایشان را یاری می‌نماید که بتوانند در آن دسته از تمرین‌هایی که دانش آموزان به یاری ایشان نیاز پیدا می‌کند ورود پیدا کرده و آنان را راهنمایی کنند.

- ۴- مجموعه‌ی حاضر، با پیش‌بینی فعالیت‌های گروهی در کلاس، بحث و گفتگو با دوستان، ارائه‌ی نظرات خویش و شنیدن نظرات دیگران زمینه‌ی دستیابی به اهداف فعالیت‌های گروهی از جمله گوش دادن، دقت و تمرکز در سخن گوینده درک متن و دریافت پیام، بررسی و اظهار نظر درباره‌ی شنیده‌ها، سخن گفتن و به کارگیری اندیشه قبل از سخن گفتن، سخن گفتن در برابر جمع، انسجام در رساندن پیام و توانایی حرکت در بحث گروهی را فراهم آورده است.

- ۵- در خلال تکالیف ارائه‌شده در این کتاب فعالیت‌های مربوط به خواندن، اهدافی از قبیل تمرکز و دقت در نوشتن درک نوشته و دریافت پیام اصلی آن، گسترش دایره‌ی دید در خواندن و دیگر اهداف را مد نظر قرار می‌دهد.

برای نیل به این اهداف، مجموعه کتاب‌های فارسی بخش‌های کاربردی و متنوعی را در خود دارد:

- ۱- **اهداف کلی:** همان هدف مهم آموزش درس است که با ارائه‌ی فعالیت‌های متنوع تحقق می‌پذیرد.
- ۲- **زیر دوره‌بین:** بسط و توسعه‌ی نکات دستوری، نگارشی و ... است که در کتاب درسی به اختصار بیان شده.
- ۳- **بیشتر بدانیم:** آرایه‌ی اطلاعات دست‌ورزی، نگارشی و ... می‌باشد که در کتاب توضیحی در این باره داده نشده است. هدف این بخش خودآموزی و رفع اشکالات اجتماعی و دستیابی دانش آموز به اطلاعات بیشتر است.

۴- فعالیت‌ها: که عبارتند از:

۱- ۴- املأ: که هدف آن یادگیری املای صحیح کلمه‌ها و تقویت خوب شنیدن و خوب دیدن به عنوان مقدمه‌ی ورود به عرصه‌ی نوشتار است.

۲- ۴- نگارش: اینگونه فعالیت‌ها ابتدا با کلمه شروع شده و سپس به عبارت و جمله و بند و در پایان، نگارش متن می‌انجامد. استفاده از علامت‌های نشانه‌گذاری و مهارت‌های نگارشی در قلمرو فعالیت‌های دست‌ورزی قرار گرفته و آنچه ذهن پرورده بود اکنون باید روی کاغذ بیاورد.

۳- ۴- درک متن: این فعالیت در راستای اهدافی چون اندیشیدن، پرورش مهارت‌های زبانی و خوب دیدن و خوب خواندن و خوب شنیدن و رسیدن به عمق و ژرفای مطلب و پرهیز از سطحی‌نگری است.

۴- ۴- تحقیق و پژوهش: آنچه در این فعالیت مدنظر قرار گرفته پرورش دانش‌آموزانی محقق، پژوهشگر و کنجکاو است که از همه‌ی امکانات موجود برای دستیابی به پاسخ بهره می‌جویند و در خلال این فعالیت کار گروهی، گفت‌وگو و بهره‌مندی از رأی و نظر دوستان، اولیاء و اطرافیان منظور گردید.

۵- ۴- هنر و سرگرمی: این دو فعالیت با مدنظر قرار دادن تمامی موارد فوق، شادی و سرگرمی دانش‌آموزان را به دنبال دارد و چون متناسب با محتوای درس تنظیم گردیده یادگیری مطالب پیشین را تسریع، تسهیل و تثبیت می‌کند.

۵- آزمون پایان فصل و ترم: در پایان هر فصل و ترم با توجه به محتوای آن فصل پرسش‌هایی طرح گردیده و هدف آن ارزیابی یادگیری و عملکرد دانش‌آموزان و آموزگار و ارائه‌ی بازخورد به اولیاء می‌باشد.

۶- آزمون‌های چهارگزینه‌ای: جهت آشنایی دانش‌آموزان با مهارت تست‌زنی و آمادگی برای قبولی در آزمون مدارس تیزهوشان و نمونه دولتی، برای هر ماه سال تحصیلی آزمون‌های چهارگزینه‌ای برای پایه‌های چهارم تا ششم طراحی شده که ضمن برآوردن هدف یادشده، عملکرد و پیشرفت دانش‌آموزان را هم ارزشیابی می‌کند.

بی‌شک ما مدعی این نیستیم که کتاب حاضر بی‌نقص و عاری از خطا است اما می‌توانیم بگوییم که تلاش خود را برای رسیدن به این منظور به کار گرفته‌ایم. بنابراین، به گرمی و لطف منتظر دیدگاه‌های کارشناسی دوستان، همراهان، معلمان عزیز، اولیای گرامی و نیز دانش‌آموزان خوبمان هستیم.

در پایان و طبق رسم مألوف، فرض می‌دانیم از آقای دکتر نوبخت مدیرمسئول و آقای تقوی مدیر اجرایی نشر سیاه‌رود و سایر دوستانی که ما را در نگارش و تألیف این مجموعه همراهی کردند کمال تشکر را ابراز داریم؛ که بی‌شک زحمات‌های زیادی را در راستای ارائه‌ی کتابی متناسب با دیدگاه‌های آموزشی ایران اسلامی به عهده گرفتند. این مشقی است در محضر اساتید؛ حال تا چه قبول افتد و چه در نظر آید.

با ما در ارتباط باشید

گروه مؤلفان

تابستان ۱۳۹۳

siahroudpub.ir

siahroud@gmail.com

فصل اول

۷

۸

درس اول / محله‌ی ما

۱۳

درس دوم / زنگ ورزش

۱۸

فصل دوم

۱۹

درس سوم / آسمان آبی، طبیعت پاک

۲۴

درس چهارم / آواز گنجشک‌ها

۲۹

فصل سوم

۳۰

درس پنجم / بلدرچین و برزگر

۳۴

درس ششم / فداکاران

۳۸

درس هفتم / کار نیک

۴۲

فصل چهارم

۴۳

درس هشتم / پیراهن بهشتی

۴۸

درس نهم / بوی نرگس

۵۲

فصل پنجم

۵۳

درس دهم / یار مهربان

۵۸

درس یازدهم / نویسنده‌ی بزرگ

۶۳

فصل ششم

۶۴

درس دوازدهم / ایران عزیز

۶۹

درس سیزدهم / درس آزاد

۷۵

درس چهاردهم / ایران آباد

۸۰

فصل هفتم

۸۱

درس پانزدهم / دریا

۸۵

درس شانزدهم / اگر جنگل نباشد

۸۹

درس هفدهم / چشم‌های آسمان

۹۶

آزمون‌ها